

VARHAISKASVATUSPALVELUT**Toimielin** Opetus- ja varhaiskasvatustalouden lautakunta**Tehtäväalue** Varhaiskasvatuspalvelut**Vastuhenkilö** Varhaiskasvatusjohtaja**Tehtäväalueen kuvaus**

Ruskon kunnan varhaiskasvatuspalvelut tarjoaa ruskolaisille lapsille suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, opetuksen ja hoidon muodostamaa varhaiskasvatusta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Osana varhaiskasvatustoimintaa järjestetään koko 6-vuotiaiden ikäluokalle maksutonta esiopetusta. Varhaiskasvatus ja esiopetus toteutetaan tarkoituksenmukaisissa tiloissa ja luonnonläheisessä ympäristössä ammatillisesti osaavan ja työhönsä sitoutuneen henkilöstön toimesta.

Ruskolaisilla lapsiperheillä on mahdollisuus valita kunnallisen varhaiskasvatuksen, lasten kotihoidon tai yksityisen varhaiskasvatuksen välillä. Ruskon kunnassa toimii yksi yksityinen päiväkotikiitos ja kaksi yksityistä perhepäivähoitajaa. Lisäksi kunta myöntää varhaiskasvatuksen palvelusetelin myös lähiseudun kunnissa toimiviin yksityisiin varhaiskasvatuspaikkoihin. Rusko on mukana seutukunnallisesti sovitussa varhaiskasvatuspalvelujen järjestämismallissa, jossa perheellä on mahdollisuus saada varhaiskasvatuspaikka kuntien välisenä ostopalveluna Turun seudun kunnista.

Pedagogisina painopisteinä kaikissa päiväkodeissa ovat toiminnallinen oppiminen, lasten liikkumisen ja fyysisen aktiivisuuden edistäminen, luontopedagogiikka ja ympäristökasvatus. Lisäksi vuonna 2025 päiväkodeissa keskitytään erityisesti vahvuuksien huomioimiseen, ns. vahvuuspedagogiikan kautta.

Erityisvarhaiskasvatus järjestetään inklusiivisesti osana lapsen normaalia varhaiskasvatusta. Ruskoilla työskentelee kolme vakituista varhaiskasvatuksen erityisopettajaa. Esioppilaiden erityisopetuksen kohdalla tehdään yhteistyötä perusopetuksen kanssa.

Tulosalue pitää sisällään myös lasten kotihoidon tuen, yksityisen hoidon tuen sekä osittaisen että joustavan hoitorahan. Yksityisen päiväkotihoidon ja perhepäivähoidon piirissä olevat lapset käyttävät palveluseteliä, jolloin yksityisen hoidon tuen kuntalisä on määritelty koskemaan vain kotiin palkattua hoitajaa. Palvelusetelin indeksitarkistus tehdään maalikuussa ja se astuu voimaan 1.8.2025 alkaen.

Olellaiset muutokset ja tapahtumat

Varhaiskasvatuksessa varataan palkkamäärärahat lapsimäärään suhteutetulle lakisääteiselle henkilöstölle. Lakisääteiseen henkilöstöön kuuluu varhaiskasvatuksen opettajat, lastenhoitajat, sosionomit, erityisopettajat ja päiväkodin johtajat. Lisäksi talousarvioon varataan palkkamäärärahat harkinnanvaraisille avustajille, jotka työskentelevät mm. vaikeasti vammaisten lasten henkilökohtaisina avustajina tai ryhmäavustajina lapsiryhmissä, joissa on useampi tehostettua ja/tai erityistä tukea tarvitseva lapsi.

Varhaiskasvatustalouden 540/2018 36 § tuli voimaan 4.6.2021. Sen mukaan päiväkodin henkilöstön mitoituksista ei ole sallittua poiketa mistään henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. Kaikissa päiväkodeissa toimii resurssilastenhoitaja turvaamassa lain toteutumista. Lisäksi varhaiskasvatukseen on palkattu kaksi vakituista kiertävää sijaista lastenhoitajan tehtäviin takaamaan lakisääteinen henkilöstömitoitus.

Varhaiskasvatuslain 540/2018 37 § mukaan 1.1.2030 päiväkodissa kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta 35 §:ssä tarkoitettusta henkilöstöstä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai varhaiskasvatuksen sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Muilla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus. Jotta Ruskon varhaiskasvatuksessa varmistetaan lakisääteinen henkilöstörakenne 2030 vuoden alusta alkaen, tulevat rekrytoinnit suunnitellaan tarkasti. Eläköitymisten tai irtisanoutumisten kautta avautuvia paikkoja täytetään tulevaisuudessa varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin pätevyyden omaavilla henkilöillä. Vuonna 2025 ei ole tiedossa eläköitymistä, joten lastenhoitajan työsuhteita ei saada muutettua varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin työsuhteiksi.

Uusi Karhukallion päiväkoti saadaan todennäköisesti käyttöön 1.4.2025. Päiväkodissa toteutetaan kotipesä toimintamallia. Mallissa kaksi ryhmää tekee tiivistä yhteistyötä, jolloin sekä henkilökunnan että lasten siirtyminen ryhmien sisällä sujuu turvallisesti varhaiskasvatuksen laadun siitä kärsimättä. Tällä mallilla tavoitellaan joustavuutta päiväkodin arkeen sekä säästöjä sijaiskuluissa. Päiväkoti on suunniteltu tätä toimintatapaa ajatellen. Uuden mallin käyttöönotto vaatii vahvaa muutosjohtamista, henkilöstön ohjaamista sekä tukemista, niin että sen taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset saadaan täyteen käyttöön.

Päiväkotien tietokoneiden ja iPadien määrää lisätään vähitellen vastaamaan tarvetta. Laitteiden leasing-kustannukset on huomioitu vuoden 2025 käyttötaloudessa. Laitteiden hankinnoissa hyödynnetään palvelusopimusmallia.

Lasten kotihoidontuen ja yksityisen hoidon tuen kuntalisän maksaminen päättyy 1.3.2025 alkaen.

Varhaiskasvatusmaksuissa on tapahtunut monia muutoksia edellisten vuosien aikana, ja sen takia mm. varhaiskasvatuksen toimintatuotot ovat laskeneet noin 30 %.

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

Varhaiskasvatuksen merkittävimmät riskit liittyvät pätevän henkilöstön saatavuuteen, veto- ja pitovoimatekijöihin sekä lyhytaikaisten sijaisten saatavuuteen.

Tilojen riittävyys on myös yksi lainmukaisen toiminnan riskitekijä. Varhaiskasvatukseen tulee enenevässä määrin alle 3-vuotiaita lapsia, jolloin ryhmätiloja tarvitaan suhteessa enemmän. Uusi Karhukallion päiväkoti tuo helpotuksen tilanpuutteeseen syksystä 2025 alkaen.

Varhaiskasvatuksen henkilöstöllä on Kevan tilasto- ja tutkimustiedon valossa kohonnut työkyvyttömyysriski muuhun kunta-alaan verrattuna. Lyhyet ja keskipitkät sairauspoissaolot ovat alalla yleisiä ja lisäävät henkilöstön riskiä siirtyä työkyvyttömyyseläkkeelle hieman enemmän kuin muilla toimialoilla. Selvityksen mukaan lastenhoitajilla yleisin syy siirtyä työkyvyttömyyseläkkeelle on tuki- ja liikuntaelinsairaudet, varhaiskasvatuksen opettajilla mielenterveyshäiriöt. Työkyvyttömyysriski kasvaa erityisesti 50 ikävuoden jälkeen ja on suurin yli 55-vuotiailla. Yli 55-vuotiaiden ikäryhmässä lastenhoitajien riski on 5,6 prosenttia ja varhaiskasvatuksen opettajien 4 prosenttia. (Keva.fi)

Varhaiskasvatuksen henkilöstölle kertyi poissaoloja enemmän kuin muilla kunnan ammattialoilla, keskimäärin 21,1 päivää vuonna 2022 ja 18,6 päivää vuonna 2021. Molempina vuosina heille kertyi poissaoloja keskimäärin viisi päivää enemmän kuin kuntatyöntekijöille keskimäärin. Vaikka sairauspoissaolot ovat lisääntyneet kaikissa ikäryhmissä, erityisesti niitä on alle 30-vuotiailla ja niiden taustalla on mielenterveyden häiriöt. Myös varhaiskasvatuksessa alle 30-vuotiaiden työntekijöiden kokemus henkisestä työkyvystä on heikentynyt. Nuorten perehdyttämiseen, johtamiseen ja tukeen pitää nyt panostaa. (Keva.fi) Ruskolla sairauslomien määrät eivät ole valtakunnallisella tasolla, mutta asiaan on kiinnitettävä huomiota, jotta tilanne saadaan pysymään sellaisena.

Päiväkodin johtajien väheneminen nostaa riskiä henkilöstön työhyvinvointiin alenemiseen ja sitä kautta mahdollisesti lisää sairaslomia. Johtaminen nousee erityisen suureen rooliin silloin kun kuntataloudessa tapahtuu notkahduksia. Myös muutokset toimintatavoissa vaativat muutosjohtamista ja johtajan läsnäoloa. Yksiköiden, henkilöstömäärän ja töiden lisääntyminen nostaa myös riskiä päiväkodin johtajien työhyvinvoinnin alenemiseen.

Varhaiskasvatuksen henkilöstö

ammattinimike	TA2025 (1.8.25)	1.8.2024
varhaiskasvatusjohtaja	1	1
varhaiskasvatuksen opettaja	21	19
varhaiskasvatuksen sosionomi	1	0
varhaiskasvatuksen erityisopettaja	3	3
lastenhoitaja	34	40
avustaja	6 määritellään vuosittain toimikaudeksi kerrallaan	8 määritellään vuosittain toimikaudeksi kerrallaan, osa avustajista vakituisia lastenhoitajia
kiertävä sijainen lastenhoitaja	2	2
resurssityöntekijä lastenhoitaja	5	5
päiväkodinjohtaja	3	4
toimistosihteerit	2	2
ict-tuki perusopetuksesta	0,1	0,1

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri/ mittari	TP2023	TA 2025
Kasvavaan /muuttuvaan varhaiskasvatuspalvelujen tarpeeseen vastataan toiminnan	Omien toimitilojen määrä ja täyttöasteen seuranta (yli 92%) Muiden palveluntuotanto	Omissa päiväkodeissa oli lapsia keskimäärin 310. Päiväkodit olivat täynnä ja uusia ryhmiä jouduttiin perustamaan kevään 2023 ajaksi.	Omat päiväkodit 5 Täyttöaste yli 92% Yksityisen varhaiskasvatuksen määrä pysyy n. 30 %

Tavoite	Arviointikriteeri/ mittari	TP2023	TA 2025
edellyttämin tilaratkaisuun tai muita palvelutuotanto vaihtoehtoja hyödyntäen	vaihtoehtojen määrä ja käyttö	Yksityisessä varhaiskasvatuksessa oli 140 lasta. Kotihoidontuki 80 – yht: 211	
Verkostoituminen yli sektorirajojen ja sen näkyminen toiminnassa	yhteistoimintamuodot ja määrät	Yhteistyö toteutui suunnitellusti kaikissa yksiköissä.	Toiminnallinen yhteistyö esi- ja alkuopetuksessa kaikissa esiopetusryhmissä
Palvelujärjestelmän kehittäminen ja asiakkaiden osallisuus palveluprosesseissa Positiivinen palvelukokemus	Asiakaskyselyjen vastaus% sekä huoltajien antaman arvosanan keskiarvo. Kyselyn asteikko on 1-5	Keväällä 2023 tehtiin asiakastytyväisyyskysely (ei yhteistyötahoille). Vastausprosentti jäi 52 %. Yksikkökohtainen tulos oli pedagogisen toiminnan osalta ka 4,5. Yksikkökohtaisesti ka vaihteli 4,2 ja 4,7 välillä. Palvelukokemuksen ka oli 4,3	Joka vuosi kaikille asiakkaille tyytyväisyyskysely, joka toinen vuosi mukaan otetaan yhteistyötahot. vastaus% yli 75 Yksikkökohtainen tulos yli 4,3 Positiivinen palvelukokemus tulos yli 4
Pedagogisen toiminnan laadun arviointi ja varmistaminen: lähiympäristön hyödyntäminen, liikunnan kautta tekeminen, toiminnallinen oppiminen ja positiivinen vuorovaikutus sekä vahvuuksien hyödyntäminen.	Asiakastytyväisyyskyselyn ja henkilökunnan itsearvioinnin tulokset pedagogisen toiminnan laadusta. Henkilöstön, tiimin ja yksikön oma arviointi, arviointityökalua käyttäen sekä arvioinnin tekeminen olemassa oleviin asiakirjoihin (ryhmävasu, tiimisopimus) Kansallinen laadunarviointijärjestelmä Valssin kautta tehtävät kyselyt.	Toteutuu joka ryhmässä, lähes joka viikko. Toteutuu pääsääntöisesti kaikkien kasvattajien osalta. Tähän kiinnitetään erityistä huomiota!	Asiakastytyväisyyskysely + pedagogisen laadun arviointikysely henkilöstölle vuosittain Kansallisen laadunarviointikyselyn käyttöönotto Lähiympäristön hyödyntäminen ja liikunnan kautta tekeminen toteutuvat viikoittain joka ryhmässä Toiminnallinen oppiminen ja positiivinen vuorovaikutus sekä vahvuuksien hyödyntäminen toteutuvat päivittäin kaikkien kasvattajien toiminnassa.

Tavoite	Arviointikriteeri/ mittari	TP2023	TA 2025
Lapsuudessa helposti saatava tuki	Henkilöstön ja huoltajien arvio. Tuen toteutuminen ryhmissä tarpeen mukaan. Kyselyn asteikko 1-5	Tuen toteutumista kysyttiin asiakastytyväisyyskyselyssä ja ka oli 4.0. Henkilökunnan pedagogisen toiminnan kyselyssä ka oli 4.1	Kysely henkilöstölle ja huoltajille. Tulos yli 4.
Sähköisten palvelujen käyttö	Sähköisten palvelujen määrä ja asiakasprosessin kehittäminen	Ohjausjärjestelmä toimittajilta pyydettiin järjestelmien esittely ja alustavat tarjoukset. Ohjausjärjestelmän vaihto siirtyi alkuvuoteen 2024.	Varhaiskasvatuksen uuden toiminnanohjausjärjestelmän käytön tehostaminen.
Yhteisöllisen kulttuurin synnyttäminen	Vanhempaintoimikuntien määrä Yhteistyö lähiympäristön, esim. vanhusten, koulujen, kolmannen sektorin kanssa. Todennetaan toimintakertomuksista	Vanhempainyhdistykset toimivat muissa päiväkodeissa, paitsi esiopetusyksiköissä. Yhteistyön toteutumiseen lähiympäristön kanssa tulee kiinnittää huomiota jatkossa. Joissain päiväkodeissa toteutui hyvin, toisissa heikommin.	Jokaisessa yksikössä tai kunnanosassa yhteinen vanhempaintoimikunta Yhteistyö lähiympäristön kanssa toimivaa ja säännöllistä jokaisessa yksikössä.
Kunnallisen varhaiskasvatuksen kasvua ja sitä kautta uusia investointipaineita hallitaan tukemalla ja mahdollistamalla perheiden valintaoikeutta kotihoitoon tai yksityiseen varhaiskasvatukseen. Tavoite: Kotihoidon piirissä 15-20% lapsista (osallistumisaste yli 80%). Palvelusetelillä n. 25-30%	Yksityisen hoidon tuen käyttö: lapsia keskim. /vuosi	1	0
	Kotihoidon tuen käyttö: lasten määrä keskim. /kk	50	15%
	Palvelusetelin käyttö: lasten määrä keskim./kk	140	30%

Tavoite	Arviointikriteeri/ mittari	TP2023	TA 2025
varhaiskasvatuksen piirissä olevista lapsista.			

Taulukko on informatiivinen.

Tuloarviot ja määrärahat

<u>Ulkoiset</u>	<u>Tp 2023</u>	<u>Ta2024</u>	<u>MTa2024</u>	<u>Ta2025</u>	<u>Ts2026</u>	<u>Ts2027</u>
Toimintatuotot	430 670	374 100	374 100	278 700	278 700	281 400
Toimintakulut	-5 680 170	-5 572 233	-5 745 665	-5 769 124	-5 884 507	-6 002 192
josta palvelujen ostot	-1 506 194	-1 513 505	-1 513 505	-1 524 112	-1 554 592	-1 585 682
Toimintakate	-5 249 500	-5 198 133	-5 371 565	-5 490 424	-5 605 807	-5 720 792
<u>Sisäiset</u>						
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-1 119 563	-1 027 872	-1 027 872	-1 070 440	-1 091 850	-1 113 688
Toimintakate	-1 119 563	-1 027 872	-1 027 872	-1 070 440	-1 091 850	-1 113 688
<u>Ulkoiset+Sisäiset</u>						
Toimintatuotot	430 670	374 100	374 100	278 700	278 700	281 400
Toimintakulut	-6 799 733	-6 600 105	-6 773 537	-6 839 564	-6 976 357	-7 115 880
Toimintakate (=sitova)	-6 369 062,84	-6 226 005	-6 399 437	-6 560 864	-6 697 657	-6 834 480
muut laskennalliset erät	-235 586	-240 315	-240 315	-221 189	-221 189	-221 189
poistot	-1 430,35	-1 431	-1 431	-168	-168	-168
nettomenot/asukas	-1 026,11	-1 002,75	-1 029,64	-1 053,79	-1 069,40	-1 084,01
asukkaat	6438	6 450	6 450	6 436	6 470	6 509

Lasten lukumäärän vaihtelut vuosina 2020 – 2025 eri palvelujärjestelmän muodoissa:

	2020	2021	2022	TP2023	TA2024	TA2025
varhaiskasv.	303	306	302	310	308	314
josta alle 3-v.	49	57	56	65	76	80
kotihoidontuki	84	74	80	50	58	43
yksit.hoidontuki	88	44	1	1	0	0
palveluseteli /ostopalvelu	33	91	130	140	143 (43 alle 3 v.)	113
yhteensä	508	515	513	501	509	470

Lapsimäärät yksityisessä varhaiskasvatuksessa

	2020	2021	2022	TP2023	TA2024	TA2025
--	------	------	------	--------	--------	--------

Yksityinen päiväkotiki	105	110	131	117	120	98
Yksityinen perhepäivähoito	16	20	18	23	23	15

Nettokustannukset €/ asukas:

	2020	2021	2022	TA2023	TA2024	TA2025
varhaiskasvatus	582	749	852	887	917	1006
lastenhoidon tuet	229	113	66	67	57	48

Tukimuoto/vuosi	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Kotihoidontuki	282 391	242 328	289 315	205 697	240 000	200 000
Kotihoidontuen kuntalisä	86 764	63 726	50 119	33 481	40 000	0
Yksityisen hoidon tuki	154 882	88 503	1 177	675	1 200	1000
Yksityisen hoidon tuen kuntalisä	564 676	272 215	1663	0	2 000	0
Osittainen hoitoraha	23 880	26 260	30 227	27 124	30 000	25 000
Joustava hoitoraha	23 880	26 260	30 227	49 953	40 000	60 000
Palveluseteli	282 889	744 193	928 228	1 102 408	1 250 000	1 321 250
Yhteensä	1 419 362	1 463 485	1 330 956	1 419 338	1 603 200	1 608 250